

N:o 39.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 12 Maj 1879.

” ” ” ” Andra Kammaren den 12 ” ”

Riksdagens underdåniga skrifvelse, angående bemyndigande för Riksgäldskontoret att under år 1879 utbetala viss andel af det för år 1881 anslagna lånebelopp till utförande af Södra Dalarnes jernvägsaktiebolags jernvägsanläggning.

(Stats-Utskottets Utlåtande N:o 27 och Memorial N:o 38.)

S. A. K.

I en inom Riksdagen väckt motion har föreslagits, att Riksdagen ville på det sättet medverka till lindrande af nu rådande arbetslöshet bland befolkningen i Södra Dalarne, att Riksgäldskontoret bemyndigades att, på sätt som lämpligast kunde finnas, af det till Södra Dalarnes jernväg beviljade anslag, till fortskyndande af nämnda arbete, under innevarande år utbetala 500,000 kronor af 1881 års anslag.

Såsom skäl för detta förslag har motionären hufvudsakligen anført, att sedan den tid, då de af 1876 års Riksdag till låneunderstöd för enskilda jernvägar anslagna medel fördelades att å vissa bestämda terminer utgå, hade, såsom allmänt känt vore, de ekonomiska förhållandena, så väl i utlandet som hos oss, undergått stor förändring. Inom vårt land, och särskildt inom den ort ofvannämnda jernväg genomginge, hade den industriella företagsamheten till följd af de ogynsamma konjunkturerna lidit af afbräck, som för alla vore känbart. Arbetare hade i stor mängd måst afskedas eller sättas på betydligt förknappade vilkor, under det att skaror af ungt och arbetsfört folk, som genomströfvade orten för

att söka arbete, afvisades, der man icke vore i tillfälle att, om också endast för brödfödan, bereda ett tillfälligt sådant. I få ord sagdt, den rådande arbetslösheten hotade att bereda de känbaraste olägenheter, och med bekymmer motsåge man den betydligt ökade fattigvårdstunga, som härigenom tillskyndades kommuner och enskilde. Enda och i motionärens tanke bästa sättet att bota detta onda samt förebygga de vådor, hvarmed det hotade, vore att bereda tillfälle till arbetsförtjenst.

Såsom vidare stöd för det af motionären väckta förslag hafva af honom till Riksdagens Stats-Utskott aflemnats *dels* ett af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Stora Kopparbergs län den 15 sistlidne Februari afgifvet intyg, deri Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande ej mindre vitsordade, att under för handen varande i hög grad ogynsamma ekonomiska ställning, hvilken icke minst drabbade Stora Kopparbergs län, som, med dess för behofvet otillräckliga jordbruk, vore för nödig bergning hänvisadt hufvudsakligen till de förtjenster, hvilka vunnes vid ortens båda hufvudindustrier: bergsbruk och trävarurörelse, det skulle vara särdeles önskvärdt och till lindrande af nu rådande arbetslösheten bland befolkningen i Södra Dalarne kraftigt verkande, om Södra Dalarnes jernvägsaktiebolag kunde berättigas att, på sätt af motionären blifvit ifrågasatt, till fortskyndande af sitt arbete, under innevarande år erhålla 500,000 kronor af 1881 års anslag, än ock meddelade, att bemälda bolag fullgjort föreskriften i § 4 af Eders Kongl. Maj:ts nådiga resolution af den 24 November 1876 och sålunda hos Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande insatt de deruti omförmälda, af aktiegarne utfärdade förbindelser; *dels* ock ett af borgmästarembetet i Hedemora den 8 Februari innevarande år utfärdadt bevis, att delegarne i Södra Dalarnes jernvägsaktiebolag intill nämnda dag af det tecknade aktiekapitalet inbetalt 691,937 kronor 44 öre.

De skäl, motionären för sitt förslag anfört, hafva synts Riksdagen särdeles beaktansvärda. Icke dess mindre skulle Riksdagen ej ansett sig kunna bifalla hans förslag, om deraf föranledts någon ökad statsutgift, som måst med skattemedel utgå och således kommit att tynga på riksstaten. Sådan är ej beskaffenheten af denna utgift. Den skall med lånta medel bestridas, dessa medel äro redan anskaffade och för närvarande af staten utlånta mot en ränta, som ej öfverstiger den, jernvägsbolaget är skyldigt att från lyftningsdagen å densamma erlægga. Beloppets utbetalning redan under innevarande år medför således för staten ej någon olägenhet, men skulle tvifvelsutän medföra ett afsevärdt gagn, såväl genom den ökade trafik, hvilken ifrågavarande jernvägsanläggningens hastigare fullbordande komme att desto förr tillföra stats-

banorna, som genom det ökade och välbehöfliga tillfälle till arbetsförtjenst, som af arbetets bedrivande i större omfång blefve en följd och hvilket, med afseende å företagets betydhet och den dertill användbara stora arbetsstyrkan, säkerligen ej skulle komma endast den ort, der jernvägsanläggningen framgår, till godo. Redan i Eders Kongl. Maj:ts, af Riksdagen bifallna förslag i fråga om anslag till statens egna jernvägsbyggnader har visserligen hänsyn tagits till det nu rådande behovet af arbetsförtjensts beredande, men ett bifall till såväl Eders Kongl. Maj:ts nyssnämnda som ifrågavarande af enskild motionär väckta förslag torde i allt fall ej på långt när komma att uppväga den minskade möjlighet till utkomst, som de tryckta konjunkturerna medfört för en ej ringa del af landets arbetarebefolkning.

För utbetalning af beviljade låneunderstöd till enskilda jernvägar är det vilkor, bland andra, stadgadt, att bolagsmännens inbetalningar å af dem tecknade belopp skola ske i förhållande till de andelar af lånesumman, som lyftas, och före lyftningen af dessa låneandelar. Riksdagen anser, att någon eftergift i detta afseende ej bör blifva en följd af bifall till förevarande motion, enär jernvägsbolaget ej derigenom bör i någon mån befrias från skyldigheten att fullgöra de för dylik utbetalning redan stadgade och gällande föreskrifter.

Riksdagen har, på grund af hvad här ofvan anförts, beslutat att, med bifall till ifrågavarande motion, bemyndiga Riksgäldskontoret att, med iakttagande i öfrigt af samtliga de vilkor, som för utbetalningar å det Södra Dalarnes jernvägsaktiebolag beviljade statslån blifvit bestämda, och så vida Eders Kongl. Maj:t, uppå jernvägsaktiebolagets underdåniga ansökning, dertill lemnar sitt bifall, redan under innevarande år till nämnda bolag utbetala femhundredrusen kronor af det belopp, som å berörda statslån blifvit af Eders Kongl. Maj:t anvisadt till utgående under år 1881.

Med underdånigt tillkännagifvande häraf framhärda Riksdagen etc.

Stockholm den 12 Maj 1879.